

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 12. janvārī
(OR. en)

5406/24

JEUN 8

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2024. gada 12. janvāris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2024) 1 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI par Eiropas Jaunatnes gadu (2022)

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2024) 1 *final*.

Pielikumā: COM(2024) 1 *final*

Briselē, 10.1.2024.
COM(2024) 1 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

par Eiropas Jaunatnes gadu (2022)

{SWD(2024) 1 final}

1 IEVADS

2024. gadā Eiropas jaunieši ir līdz šim visizglītotākā, tehnoloģiski zinošākā, mobilākā un savienotākā paaudze. ES jaunieši uzrāda vidēji diezgan augstu subjektīvās labbūtības līmeni¹. Viņi aktīvi darbojas sev apkārt esošajā sabiedrībā² un veido ar demokrātijas darbību ES visapmierinātāko vecuma grupu³. Tajā pašā laikā šo paaudzi raksturo 2008. gada globālā finanšu krīze, Covid-19 pandēmija un notiekošais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu. Eiropas Savienībā 73 miljoniem jauniešu⁴ ir raksturīga svārstība, nenoteiktība un nepieredzētas pārmaiņas, kas ietekmē viņu dzīves iespējas un garīgo veselību. Neraugoties uz daudzajām krīzēm, mūsdienu jauniešiem ir izstrādājies augsts noturības līmenis.

Šis konteksts ir kaldinājis mūsdienu jaunatnes viedokļus, vajadzības un uzvedību.

Tā kā jaunatne ir neviendabīga un pauž dažādus, dažkārt pat pretrunīgus, redzējumus, ir skaidrs, ka jaunieši sniedz **unikālu paaudzes perspektīvu**. Šīs daudzveidīgās jaunatnes perspektīvas iekļaušana lēmumu pieņemšanas procesā par tagadni un nākotni ir ne tikai taisnīga, bet arī nepieciešama.

Ņemot vērā to problēmu apmēru, ar kurām šodien saskaramies, to risināšanā ir jāiesaistās visiem. Lai saglabātu demokrātiju, nodrošinātu mieru, stingri aizstāvētu Eiropas vērtības un maksimāli izmantotu zaļo un digitālo pārkārtošanos, mums ir vajadzīgs visu iedzīvotāju, jo īpaši jauniešu, **radošums, enerģija un daudzveidīgie talanti**.

Tāpēc Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena 2021. gada 15. septembra runā par stāvokli Eiropas Savienībā⁵ ierosināja 2022. gadu pasludināt par Eiropas Jaunatnes gadu, apliecinot cieņu noturībai, ko jaunieši demonstrēja Covid-19 pandēmijas laikā, un dodot viņiem iespēju veidot Eiropas nākotni pasaulē pēc pandēmijas. Atbalsts spēcīgai jaunatnes dimensijai ES prioritātēs un politikas dokumentos atbalsojas Eiropas Parlamentā un Padomē un tādās galvenajās ieinteresēto personu organizācijās kā Eiropas Jaunatnes forums.

Eiropas Jaunatnes gada (“Gads”) sauklis bija “Izstāsti savu redzējumu!”. Gada mērķis bija sniegt jauniešiem **pozitīvas izredzes**, vairot viņu **iesaisti demokrātiskajā dzīvē** saskaņā ar Lisabonas Līgumu un sniegt tiem **sadzirdamāku balsi ES politikas veidošanā**.

2024. gada jūnijā gaidāmās **Eiropas Parlamenta vēlēšanas** vēl vairāk pastiprina to, cik svarīgi demokrātiskajā procesā ir iesaistīt jauniešus. Nākamajam Eiropas Parlamentam būs izšķiroša balss tādās jauniešiem būtiskās jomās kā veselība un labbūtība, vide un klimats, izglītība un apmācība, starptautiskā sadarbība un Eiropas vērtības, nodarbinātība un iekļaušana. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai jaunieši izmantotu iespēju paust savu izvēli par labu Eiropai un nodrošinātu sev vēlamo pārstāvību ES tieši ievēlētā asamblejā.

Eiropas Komisija ir apņēmusies turpināt īstenot jauniešu cerības, lai nodrošinātu viņiem labāku nākotni. Šī apņemšanās tiks nostiprināta, piemērojot **pārbaudi par ietekmi uz jauniešiem**, lai nodrošinātu, ka, izstrādājot politiku, sistemātiski tiktu ņemta vērā ES politikas ietekme uz jaunatni,

¹ 2022. gadā 16–29 g.v. jaunieši novērtēja savu apmierinātību ar dzīvi vidēji ar 7,3 punktiem skalā no 0 (ļoti neapmierināti) līdz 10 (ļoti apmierināti) (*Eurostat, Dzīves kvalitātes rādītāji — vispārējā dzīves pieredze*).

² *Eiropas Komisijas Eiropas Jaunatnes gada 2022. gada maijs.*

³ *Eiropas Parlamenta 2023. gada pavasara apsekojums: ES demokrātija darbībā – gads pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām.*

⁴ Jaunākie pieejamie *Eurostat* statistikas dati par kopējo jauniešu skaitu (vecumā no 15 līdz 29 gadiem). Skatīt: *ES infopanelis — Jaunatne — Eurostat (europa.eu)*.

⁵ *2021. gada runa par stāvokli Eiropas Savienībā (europa.eu).*

pilnībā izmantojot labāka regulējuma satvara potenciālu. Tās mērķis ir nodrošināt, ka jauniešu vajadzības un viedokļi tiek ņemti vērā visās politikas jomās.

Saskaņā ar 7. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 22. decembra Lēmumā (ES) 2021/2316 par Eiropas Jaunatnes gadu (2022)⁶ šajā paziņojumā ir izklāstīti galvenie Gada sasniegumi un **prioritārās darbības**, kas saglabā Jaunatnes gada mantojumu. Komisija ierosina šos pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 6. panta e) punktu, saskaņā ar kuru jaunatnes jomā ES ir pilnvarota veikt darbības, lai **atbalstītu, koordinētu vai papildinātu dalībvalstu rīcību**. Konkrētāk – šim paziņojumam pievienotajā dienestu darba dokumentā ir ietverts pilns ziņojums par Gada īstenošanu, rezultātiem un vispārējo novērtējumu.

Šis paziņojums un dienestu darba dokuments kopā ar gaidāmo Komisijas novērtējuma ziņojumu par ES jaunatnes stratēģiju 2019.–2027. gadam⁷ (gaidāms 2024. gadā) palīdzēs **veidot ES jaunatnes politikas nākotni un stiprināt jauniešu ieguldījumu ES politikas veidošanā**.⁸

2 EIROPAS JAUNATNES GADS: GALVENIE SASNIEGUMI⁹

Gads bija veiksmīgs, pateicoties **daudzu ieinteresēto personu un daudzlīmeņu līdzradīšanas centieniem**, kuros piedalījās ES iestādes, dalībvalstis, jaunatnes ieinteresētās personas un jaunieši. Kā prasīts lēmumā par Eiropas Jaunatnes gadu¹⁰ un lai nodrošinātu optimālu koordināciju, Komisija Gada vajadzībām izveidoja ES dalībvalstu nominētu 29 valstu koordinatoru grupu¹¹, 6 valstu kontaktpunktus programmas “Erasmus+” asociētajās valstīs un pulcēja vairāk nekā 120 Eiropas līmeņa jaunatnes jautājumos ieinteresēto personu.

Šajā grupā aktīvi piedalījās Eiropas Parlaments, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Reģionu komiteja. Šī plašā dažādu dalībnieku mobilizācija Gada sagatavošanā un īstenošanā radīja jaunas partnerības visos līmeņos, kas turpmākajos gados pozitīvi ietekmēs jauniešu sadarbību.

Gads veiksmīgi veicināja plaša mēroga mobilizāciju un iesaisti visos līmeņos. **Vairāk nekā 2700 ieinteresēto personu**¹² visā ES un ārpus tās reģistrējušas pasākumus Eiropas Jaunatnes portāla kartē, tādējādi veicinot Eiropas gada četru mērķu sasniegšanu¹³.

Gadā ietvertie pasākumi bija **paredzēti** jauniešiem, un tos īstenoja **kopā ar viņiem vai jaunieši paši**. Aptuveni 92 % no valstu koordinatoriem un trešo valstu kontaktpunktiem sadarbojās ar valstu jaunatnes padomēm, kurās darbojas jaunieši. No 18 koordinācijas grupām/tīkliem, kas izveidoti valsts līmenī, 16 ietvēra valstu jaunatnes padomes un 12 — citas jaunatnes organizācijas.

Gads pietuvināja Eiropas, valstu, reģionālās un vietējās iestādes jauniešiem. Pateicoties šim Gadam, lielāks skaits Eiropas jauniešu ir nepastarpināti pieredzējuši, kā ES sniedz pievienoto vērtību

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022), 1. lpp.

⁷ Eiropas Savienības Padomes rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam.

⁸ Šajā paziņojumā ierosinātās darbības, kas saistītas ar ES jaunatnes politiku, tiks izstrādātas sinerģijā ar darbībām saskaņā ar ES stratēģiju par bērna tiesībām (COM(2021) 142 final).

⁹ Pilns ziņojums par Eiropas Jaunatnes gada sasniegumiem ir izklāstīts pievienotajā dienestu darba dokumentā.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022).

¹¹ Tā kā Beļģijā par jaunatnes politiku atbild trīs valodu kopienas, tika iecelti trīs koordinatori.

¹² To ieinteresēto personu skaits, kuras ir iesniegušas Eiropas Jaunatnes portāla kartē iekļautos pasākumus.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022).

viņu dzīvē, atbalsta viņu personīgo izaugsmi un nodrošina viņiem galvenos resursus un prasmes, lai kļūtu par aktīviem pilsoņiem un solidaritātes un pozitīvu pārmaiņu veicinātājiem. Aptuveni 83 % no Gada pasākumiem notika klātienē. Šie sociālie centieni bija svarīgi, lai informētu jauniešus, tostarp tos, kuriem ir mazāk iespēju, par neskaitāmām iespējām.

Jaunatnes gada sociālā ietekme

2700 ieinteresēto personu no **67 valstīm**, kas reģistrētas Eiropas Jaunatnes portālā, organizējušas vairāk nekā **13 000 pasākumu**.

92 % valstu koordinatoru un kontaktpunktu sadarbojušies ar jauniešu pārstāvētajām jaunatnes padomēm.

Vairāk nekā **1 miljons** Eiropas Jaunatnes portāla lapas skatījumu.

Jaunatnes portālā
ES jaunatnes sociālo mediju kanāli:

- **210 miljoni** parādījumu;

- **10 miljoni** mijiesaistes;

- **sasniegti 91,4 miljoni** cilvēku.

Jaunatnes politikas dialogi

Aptuveni **300** jauniešu piedalījās **jaunatnes politikas dialogos ar Eiropas komisāriem**.

Viņi dalījās **savās idejās un atziņās** un uzzināja par to, **kā darbojas ES**.

Viņi **sazinājās ar saviem līdzbiedriem un attīstīja speciālās zināšanas** dažādās politikas jomās.

Viņu **viedoklim tika pievērsta uzmanība**, rīkojot tiešsaistes **komunikācijas kampaņas** saistībā ar dialogiem. **95 %** dalībnieku novērtēja, ka dialogi ir **izcili/ļoti labi**.

Lielākās cerības attiecībā uz Gadu jaunieši saistīja ar to, ka sabiedrība un lēmumu pieņēmēji vairāk ieklausīsies viņu prasībās un rīkosies saskaņā ar tām¹⁴. Saistībā ar šo Gadu jaunieši atradās politiskās darba kārtības centrā, un viņiem bija plašas **iespējas paust savu redzējumu un idejas** par sev svarīgiem jautājumiem. Gandrīz 90 % jaunatnes nozares ieinteresēto personu un 66 % jauniešu, kas sniedza atsauksmes, apstiprināja, ka Gads viņiem ir devis iespēju paust savu viedokli.

Jaunatnes perspektīvas integrēšana visās ES politikas jomās¹⁵ bija viens no galvenajiem Eiropas Jaunatnes gada mērķiem, ko panāca, visā Komisijā plaši mobilizējot dienestus. Tajā piedalījās vairāk nekā 30 departamentu, un vairāk nekā **130 politikas iniciatīvu jauniešiem, no kurām daudzas tika izstrādātas sadarbībā ar viņiem**. Attiecīgajās ES programmās un instrumentos Gada mērķu īstenošanai, tostarp kampaņās, pasākumos un uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, tika identificēti **aplēstie 140 miljoni EUR**. Valsts līmenī **81 %** valstu koordinatoru un valsts kontaktpunktu ziņoja, ka ir sadarbojušies ar ministrijām vai publiskām struktūrām, kas nav atbildīgas par jaunatnes politiku. Un **69 %** izveidoja vadības grupas/tīklus Gadam (no kuriem **61 %** veidoja ar jaunatni nesaistītas ministrijas/publiskās struktūras).

Gada galvenie mērķi, proti, lielāka jauniešu līdzdalība un jaunatnes perspektīvas iekļaušana politikas spektrā, ir nepārprotami sasniegti, un tie ir jāsaglabā. Eiropas Jaunatnes gads bija Eiropas sadarbības veiksmes stāsts, un tā mantojumam jāturpina pastāvēt.

¹⁴ Eiropabarometra zibensaptauja 502 - "Jaunatne un demokrātija Eiropas Jaunatnes gadā", 2022. gada maijs.

¹⁵ Gads bija strukturēts deviņās politikas jomās, kas īpaši interesē jauniešus: Eiropas mācību mobilitāte, nodarbinātība un iekļaušana, politikas dialogi un līdzdalība, zaļā, digitālā joma, kultūra, veselība, labbūtība un sports, jaunatne pasaule un solidaritāte ar Ukrainu.

3 TURPMĀKĀ RĪCĪBA

Gada mantojuma ietvaros un saskaņā ar ES jaunatnes stratēģiju 2019.–2027. gadam Komisija turpinās rīkoties **divās galvenajās jomās**:

- jauniešu ietekmes palielināšana ES politikas veidošanā un
- jaunatnes problēmu risināšana visās politikas jomās.

Šo centienu pamatā būs **Komisijas labāka regulējuma satvars**, kas piedāvā skaidru struktūru priekš apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ietekmes novērtēšanas. Komisija nodrošinās pastiprinātu iekšējo jaudu darbam ar jauniešiem un visā politikas veidošanas ciklā ieviesīs spēcīgu un nepārtrauktu dialogu ar ieinteresētajām personām.

Komisijas pārdomu pamatā ir dažādi priekšlikumi par to, kā turpināt centienus padziļināt ES politikas jaunatnes dimensiju¹⁶. **Eiropas Jaunatnes forumā** tika izklāstīti ierosinājumi ES jauniešu testam¹⁷. **Eiropas Parlaments** rezolūcijā par Gada mantojumu¹⁸ aicināja Komisiju pieņemt ES jauniešu testu, lai nodrošinātu jauniešu līdzdalību un iesaistīšanos ES politikas sagatavošanā. **Padome** secinājumos par jaunatnes jautājumu integrēšanu¹⁹ aicināja Komisiju izmantot labāka regulējuma satvaru, lai ņemtu vērā jaunās politikas ietekmi uz jauniešiem.

3.1 JAUNIEŠU IETEKMES PALIELINĀŠANA ES POLITIKAS VEIDOŠANĀ

Ikvienas ES darbības pamatā vajadzētu būt paaudžu solidaritātei. Komisija apņemas saglabāt savos lēmumos starppaaudžu taisnīgumu, jo “aiz sevis šī pasaule būtu jāatstāj kā labāka vieta nākamajai paaudzei”²⁰. Turklāt, kā liecina arī Eiropas jaunatnes mērķi²¹, kas ir ES jaunatnes stratēģijas neatņemama sastāvdaļa, daudzas ES politikas iniciatīvas un lēmumi tieši ietekmē pašreizējās jauniešu paaudzes dzīvi. Tāpēc jaunatnes jautājumu integrēšana — jaunatnes dimensijas iekļaušana visās attiecīgajās politikas jomās — ir ES jaunatnes politikas sadarbības prioritāte.

Tāpēc, lai jaunatnes perspektīvu integrētu visās politikas jomās, izstrādājot vai mainot politiku, **Komisija nodrošinās pārbaudi par ietekmi uz jauniešiem**, pilnībā izmantojot labāka regulējuma un apspriešanās rīkus. Šī pārbaude par ietekmi uz jauniešiem nesākas no nulles, jo Komisijai jau ir attiecīga **labāka regulējuma rīkkopa**²², kas tiks papildināta ar vairākiem **jauniešiem paredzētiem instrumentiem** saskaņā ar ES jaunatnes stratēģiju 2019.–2027. gadam²³.

¹⁶ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pēc pašas iniciatīvas ir pieņēmusi atzinumu “ES jauniešu tests” (SOC/728 *ES jauniešu tests*); Eiropas Reģionu komiteja atsauca uz “jauniešu testu” Eiropas Jaunatnes forumā prezentētajā *ES Jaunatnes un demokrātijas hartā*.

¹⁷ *Eiropas Jaunatnes forums — ES jauniešu tests*.

¹⁸ *Eiropas Parlamenta rezolūcija (2022. gada 24. novembris) par Eiropas Jaunatnes gada (2022) mantojumu (2022/2953(RSP))*.

¹⁹ *Eiropas Savienības Padomes secinājumi par to, ka jāveicina jaunatnes aspekta integrēšana politikas lēmumu pieņemšanas procesos Eiropas Savienībā (C/2023/1342)*.

²⁰ *2022. gada runa par stāvokli Savienībā (europa.eu)*.

²¹ *Eiropas jaunatnes mērķi | Eiropas Jaunatnes portāls (europa.eu)*.

²² Eiropas Komisijas labāka regulējuma programma nodrošina uz pierādījumiem balstītu un pārredzamu ES likumdošanas procesu, kura pamatā ir ietekmēto personu viedokļi. Skatīt: *Labāks regulējums (europa.eu)*.

²³ *Eiropas Savienības Padomes rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam*.

3.1.1 PĀRBAUDE PAR IETEKMI UZ JAUNIEŠIEM: LABĀKA REGULĒJUMA UN KONSULTĀCIJU RĪKU PILNĪGA IZMANTOŠANA

Komisija nodrošinās, ka esošie **labāka regulējuma rīki tiek izmantoti maksimāli**. Lai noteiktu, cik nozīmīga ir ietekme uz jauniešiem, labāka regulējuma rīkkopā ir noteikti galvenie jautājumi:

- **rīks#31** par izglītību un apmācību, kultūru un jaunatni sniedz norādījumus, atsauc un pamatinformāciju par to, kā novērtēt ietekmi uz jaunatni (demokrātiskā dzīve, pilsoniskā iesaiste, izglītība un mācīšanās, darba tirgus, veselība un labbūtība, iekļaušana un cīņa pret nabadzību);
- **rīks#29** par pamattiesībām, tostarp līdztiesības veicināšanu, ietver skaidru atsauci uz vecuma aspektu un bērnu tiesībām ietekmes novērtēšanā, kā arī iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanā, ja politikas lēmumiem, kas šķiet neitrāli, var būt atšķirīga ietekme uz konkrētām grupām, pat ja šāda ietekme nebija nedz iecerēta, nedz paredzēta;
- **rīks#20** par stratēģisko prognozēšanu palīdz novērtēt, kā jauniešus var ietekmēt saistītās megatendences, piemēram, demogrāfiskās pārmaiņas, ierobežota izejvielu pieejamība, strauja tehnoloģiskās un sociālekonomiskās realitātes pārveide.

Labāka regulējuma rīku pilnīga īstenošana ļaus veikt **pārbaudi par ietekmi uz jauniešiem**. Jaunatnes perspektīva politikas veidošanā tiks iekļauta **četros galvenajos posmos**.

1. **Jaunatnes nozīmīguma novērtējums** — Komisija ar savu jaunatnes korespondentu atbalstu (sk. turpmāk) un vajadzības gadījumā iesaistot Jaunatnes tīklu, novērtē, vai plānotajai iniciatīvai, kas iekļauta Komisijas darba programmas I pielikumā izklāstītajās prioritārajās iniciatīvās, būs būtiska nozīme jauniešiem. Lai noteiktu šīs galvenās prioritārās iniciatīvas, tiks izmantots konsekvents process.
2. **Apspriešanās ar jaunatni** — ja iniciatīva ir atzīmēta kā īpaši svarīga jaunatnei, Komisija apsvērs iespēju rīkot īpašu apspriešanos ar jaunatni (mērķtiecīgas aptaujas, diskusijas ar jauniešiem, reprezentatīvām jaunatnes organizācijām vai jaunatnes jautājumos ieinteresēto personu platformu). Turklāt šādos gadījumos sabiedriskajās apspriešanās tiks iekļauts obligāts jauniešiem paredzētu jautājumu kopums ar iespēju noteikt respondentu vecuma grupu. Tas palīdzēs vēl vairāk stimulēt jauniešu ieguldījumu un to izklāstīt ietekmes novērtējumos. Lai atvieglotu apspriešanos valsts līmenī, varētu mobilizēt jaunus valstu/reģionālos jaunatnes koordinatorus (sk. turpmāk).
3. **Ietekmes novērtējums** — Komisija ar jaunatnes korespondentu atbalstu veic ietekmes novērtējumu, izmantojot visus labāka regulējuma rīkus, kas tiek uzskatīti par īpaši svarīgiem jauniešiem, un nodrošinot, ka ietekme uz jauniešiem tiek pienācīgi analizēta ikreiz, kad tā ir atzīta par būtisku.
4. **Kontrole** — **Regulējuma kontroles padome** pārbauda, vai ir pienācīgi analizēta visa ietekme, tostarp ietekme uz jaunatni un apspriešanās, ja tā ir atzīmēta kā iniciatīvai īpaši svarīga.

Lai saglabātu politisko impulsu jaunatnes jautājumu integrēšanai jaunās iniciatīvās un vairotu pieredzi un zināšanas ES, valstu un reģionālā lēmumpieņemšanas līmenī, Komisija uzsāks virkni **īpašu apaļā galda diskusiju par jaunatnes jautājumu integrēšanu** starp attiecīgajām ieinteresētajām personām, jo īpaši jaunatnes organizācijām, dalībvalstīm un citām ES iestādēm. Apaļā galda diskusijas notiks katru gadu saistībā ar Komisijas darba programmas publicēšanu un

nodrošinās, ka tiek uzraudzītas atziņas, kas gūtas Komisijas veiktajā pārbaudē par ietekmi uz jauniešiem un jaunatnes jautājumu integrēšanā saskaņā ar ES jaunatnes stratēģiju.

Lai padziļinātu jaunatnes jautājumu integrēšanu politikas veidošanā, Komisija arī:

- **iesaistīsies dialogā ar attiecīgajiem jaunatnes partneriem un ieinteresētajām personām**, vēl vairāk iesaistot tās attiecīgu politikas priekšlikumu sagatavošanā. Šajā nolūkā Komisija turpinās mudināt jauniešus aktīvi piedalīties un paust savu viedokli sabiedriskajās un mērķtiecīgās apspriešanās, dialogos ar politikas veidotājiem un pilsoņu paneldiskusijās;
- turpinās veiksmīgos **politiskos dialogus ar komisāriem**, kas bija viena no Gada pamatiniciatīvām. Jauniešiem no visas Eiropas un ārpus tās būs iespēja regulāri apmainīties viedokļiem ar komisāriem par galvenajiem tematiem un iniciatīvām, galveno uzmanību pievēršot Komisijas darba programmai;
- turpinās stiprināt savas **iekšējās spējas darbam ar jauniešiem**. Pamatojoties uz Gadā gūto pieredzi, Komisija turpinās uzturēt **Komisijas iekšējo Jaunatnes tīklu**, kurā **jaunatnes korespondenti** būtu galvenie kontaktpunkti jaunatnes jautājumos attiecīgajās politikas jomās un palīdzētu stiprināt starpnozaru sadarbību un jaunatnes jautājumu integrēšanu. Šis tīkls, ko darbina **ES jaunatnes koordinators**, apmainīsies ar informāciju par sagatavošanā esošo politiku, kas varētu ietekmēt jauniešus, un sadarbosies ar jaunatnes jautājumos ieinteresēto personu platformas grupu;
- pēc konferences par Eiropas nākotni, kas ir vēl nepieredzēts pasākums Eiropas demokrātijā, Komisija nolēma palielināt jauniešu ietekmi ES politikas veidošanā, regulāri sasaucot nejauši izvēlētas **pilsoņu paneldiskusijas**, no kurām viena trešdaļa būs jaunieši, lai apspriestu konkrētas svarīgas politikas iniciatīvas²⁴. Kopš konferences noslēguma ir noorganizētas trīs paneldiskusijas, lai apspriestu pārtikas izšķērdēšanu, virtuālo pasauli un mācību mobilitāti. Spēcīga jaunatnes dimensija būtu jāsaglabā arī nākotnē paredzētajās pilsoņu paneldiskusijās.

Galvenās darbības

1. Pilnībā izmantot jaunatnes jautājumu integrēšanas potenciālu kā daļu no Komisijas labāka regulējuma satvara un rīkkopas, kā rezultātā tiek veikta pārbaude par ietekmi uz jauniešiem.
2. Turpināt jaunatnes politikas dialogus ar komisāriem.
3. Turpināt nodrošināt jauniešu spēcīgu līdzdalību pilsoņu paneldiskusijās.
4. Vēl vairāk mobilizēt Komisijas iekšējo Jaunatnes korespondentu tīklu.
5. Uzsākt virkni īpašu apaļā galda diskusiju par jaunatnes jautājumu integrēšanu.

²⁴ Komisijas paziņojums “Konference par Eiropas nākotni – pārvēršot redzējumu konkrētā darbībā” (COM(2022) 404 final).

3.1.2 DIALOGA UN INTEGRĒŠANAS INSTRUMENTU MOBILIZĒŠANA SASKAŅĀ AR ES JAUNATNES STRATĒGIJU 2019.–2027. GADAM

Jēgpilna jauniešu līdzdalība²⁵ ir jebkuras labi funkcionējošas demokrātijas stūrakmens, kas veicina iekļaujošāku un saliedētāku sabiedrību, un šajā ziņā tā ir īpaši svarīga arī 2024. gada Eiropas parlamenta vēlēšanām. **Demokrātijas aizsardzības paketes** ietvaros ieteikums, ar ko veicina augstus demokrātijas standartus Eiropas un valstu vēlēšanās un referendumos, atbalsta dažādu grupu plašu līdzdalību, tostarp jauniešu dalību vēlēšanās²⁶. Tas ietver arī ieteikumu par iedzīvotāju un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistes un efektīvas līdzdalības veicināšanu publiskos politikas veidošanas procesos²⁷, kas cita starpā veicina bērnu un jauniešu jēgpilnu, iekļaujošu un drošu līdzdalību bez jebkādas diskriminācijas. Saskaņā ar ieteikumu dalībvalstīm būtu jāveic īpaši pasākumi, lai stiprinātu bērnu un jauniešu līdzdalību politiskajā un demokrātiskajā dzīvē vietējā, reģionālā un valsts līmenī, tostarp lauku un attālos reģionos.

Aktīva līdzdalība sabiedrībā un demokrātijā ir līdzeklis, kā palielināt jauniešu pamatprasmes, izredzes, piederības sajūtu un pozitīvas perspektīvas. Eiropabarometra 2022. gada aptauja par jaunatni un demokrātiju parādīja, ka jauniešu iesaiste pieaug, jo 58 % jauno respondentu norādīja, ka aktīvi darbojas sabiedrībā, kurā dzīvo²⁸.

Gads deva spēcīgu stimulu nodrošināt jauniešiem vairāk un labākas iespējas attīstīties kā aktīviem pilsoņiem un piedalīties demokrātiskā dzīvē un lēmumu pieņemšanā. Tāpēc jauniešu līdzdalība kļuva par Gada galveno tematu, uzrādot Eiropas Jaunatnes portāla darbību kartē vislielāko pasākumu skaitu (43 %) ²⁹. “Vairāk iespēju panākt, lai jauniešu viedoklis tiktu sadzirdēts visos līmeņos” bija arī viens no galvenajiem turpmākajiem pasākumiem, ko aptaujās kā vēlamu atzīmēja 61 % jauniešu, 72 % ieinteresēto personu un 73 % valstu koordinātoru un valstu kontaktpunktu. Jauniešu līdzdalībai jānotiek visās politikas jomās, kas attiecas uz jauniešiem. Tāpēc ir svarīgi stiprināt ES jaunatnes stratēģijas instrumentus. Lai saglabātu un izmantotu Gada sniegto impulsu dialogam un integrēšanai, Komisija:

- **stiprinās ES jaunatnes dialogu**, kas ir galvenais jauniešu līdzdalības instruments Eiropā, palielinot tā pamanāmību un tvērumu, iesaistot vairāk un daudzveidīgākas jaunatnes organizācijas un uzlabojot dialoga rezultātu izplatīšanu, pārņemšanu un turpmākos pasākumus visos līmeņos, kā arī pastiprinot centienus iesaistīt jauniešus, kuriem ir mazāk iespēju. ES jaunatnes dialogs ir pastāvīga saruna ar jauniešiem un jaunatnes organizācijām, iesaistot politikas veidotājus un lēmumu pieņēmējus, kā arī ekspertus, pētniekus un citas attiecīgas pilsoniskās sabiedrības struktūras. Lai panāktu, ka apspriešanās ar jaunatni sasniedz vietējo līmeni, šo dialogu varētu labāk sasaistīt ar galvenajām gaidāmajām Komisijas iniciatīvām. Šajā nolūkā Komisija **ciešāk saskaņos dialoga pamattēmu ar Komisijas darba programmu**. Lai atbalstītu paplašināšanās procesu, Komisija pētīs, kā turpināt sadarbību ar jauniešiem no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm;
- veicinās informācijas apmaiņu un apspriešanos ar jauniešiem par gaidāmajām politikas iniciatīvām ar jaunu **jaunatnes jautājumos ieinteresēto personu platformas grupu**, pamatojoties uz Gada ieinteresēto personu grupu, piedaloties jaunatnes organizācijām,

²⁵ Eiropas jaunatnes gadā ES un Eiropas Padomes jaunatnes partnerība publicēja pētījumu *Meaningful youth political participation in Europe: concepts, patterns and policy implications*.

²⁶ Komisijas Ieteikums par iekļaujošām un noturīgām vēlēšanām (C(2023)8626 final).

²⁷ Komisijas Ieteikums par pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanas un efektīvas līdzdalības veicināšanu valsts politikas veidošanas procesos (C(2023)8627 final).

²⁸ Eiropabarometra zibensaptauja 502 - “Jaunatne un demokrātija Eiropas Jaunatnes gadā”, 2022. gada maijs.

²⁹ Organizatori — gan ieinteresētās personas, gan jaunieši no visas Eiropas un ārpus tās — tika aicināti iepazīstināt ar savām Eiropas Jaunatnes gada iniciatīvām Eiropas Jaunatnes portāla darbību kartē.

jaunatnes pētniekiem, dalībvalstu pārstāvjiem un citām ES iestādēm. Platformas darbs **cieši sekos gaidāmajām ES iniciatīvām**;

- turpinās attīstīt **Eiropas Jaunatnes portālu** kā vienotu kontaktpunktu ES iespējām jauniešiem, atbalstot informēšanu, izpratnes veidošanu un saziņu ar jauniešiem. Informācija un informētība ir jauniešu jēgpilnas līdzdalības priekšnosacījumi, un tie arī palielina jauniešu perspektīvas un piederības sajūtu Eiropai;
- izpētīs iespēju nākamajā programmā “Erasmus+” piešķirt **mikrodotācijas**. Šīs **zema sliekšņa un mazas vērtības dotācijas** Gada laikā veiksmīgi izmēģināja daži valstu koordinatori. Tās nodrošina jauniešiem **vieglu piekļuvi finansējumam**, kas dod viņiem iespēju strādāt pie kopīgiem projektiem, attīstīt prasmes, rīcības spējas un uzticēšanos, lai savās kopienās panāktu pozitīvas pārmaiņas. Turklāt mikrodotācijas ir efektīvs mehānisms, kā palielināt jauniešu informētību un interesi par ES iespējām jauniešiem;
- demokrātiskās līdzdalības tematiskās **Eiropas Jaunatnes nedēļas** laikā, 2024. gada 12.–19. aprīlī, pietuvinās Eiropas Savienību jauniešiem un palielinās informētību par ES iespējām. Nedēļai ir ļoti liela nozīme pirms 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām. Nedēļas ietvaros Eiropas Jaunatnes forums sadarbībā ar Komisiju un Parlamentu organizēs **otro** pasākumu **LevelUp!**, kas tika izmēģināts Eiropas Jaunatnes gadā. Mērķis ir uzlabot jauniešu aktīvistu aizstāvības, komunikācijas un organizatoriskās prasmes un palielināt jauniešu līdzdalību vēlēšanās, tostarp 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās;
- turpinās **atbalstīt jauniešu iesaistīšanos ES ārējā darbībā**, izmantojot **jauniešu konsultatīvās struktūras ES delegācijās** un īpašas globālas iniciatīvas, piemēram, iniciatīvu “Sievietes un jaunatne demokrātijā”³⁰ (*WYDE*). Komisija vēl vairāk pastiprinās šo jaunatnes institucionālo iesaisti, 2024. gadā savienojot jauniešus no Eiropas un no visas pasaules un pulcējot kopā globālos jaunatnes tīklus, piemēram, Jauniešu uzklausišanas padomes;
- radīs sinerģiju starp jauniešu līdzdalību un bērnu līdzdalības pasākumiem³¹, reaģējot uz bērnu tiesībām tikt uzklausi. Turpinās īstenot jauno **ES Bērnu līdzdalības platformu**³², kas iesaista bērnus ES lēmumu pieņemšanā un atbalsta aktīvu līdzdalību demokrātiskā dzīvē jau no agrīna vecuma;
- mudinās dalībvalstis izraudzīties **valsts vai reģionālus jaunatnes koordinatorus**, sekojot ES līmeņa jaunatnes koordinators piemēram. Šie koordinatori palielinātu starpnozaru sadarbību jaunatnes jautājumos gan valsts, gan reģionālā līmenī, kā arī starp dalībvalstīm un Komisiju. Viņi tiks aicināti sniegt ieguldījumu jaunatnes jautājumos ieinteresēto personu platformā un sazināties ar ES jaunatnes koordinatoru. Saskaņā ar pastiprinātajām paplašināšanās prioritātēm, par kurām paziņoja priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena, tiks veicināta arī kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu līdzdalība.

Tā kā jaunatnes jautājumu integrēšana joprojām ir salīdzinoši jauns jēdziens, konkrētu integrēšanas instrumentu ieviešanai ES un valstu līmenī (tostarp pārbaudes par ietekmi uz jauniešiem, jauniešu testi vai tamlīdzīgi pasākumi) ir jābūt pakāpeniskai un **jāpapildina ar spēju veidošanas pasākumu kopumu**, tostarp mācīšanos no līdzbiedriem, pierādījumu vākšanu, apmācību un resursiem, lai

³⁰ *WYDE* iniciatīva ietver piecus komponentus: i) jauniešu līdzdalība sabiedriskajās lietās, ii) jaunatne biedrošanās un pulcēšanās brīvībai, iii) jaunieši un sievietes parlamentos, iv) jaunieši un sievietes politiskajās partijās un v) jaunu sieviešu politiskās līdzdalības veicināšana lēmumu pieņemšanā

³¹ Komisijas paziņojums “ES stratēģija par bērna tiesībām” (COM(2021) 142 final).

³² ES Bērnu līdzdalības platforma.

veidotu zināšanas par to, kas darbojas sekmīgi. Tas ir svarīgi, lai izstrādātu visefektīvāko veidu, kā sasniegt jaunatnes jautājumu integrācijas mērķi, **neradot nevajadzīgu administratīvo slogu**. Tālab Komisija:

- 2024. gadā iesniegs **analītisku ziņojumu**, kura pamatā ir dalībvalstu sniegtā informācija un kurā sniegts pārskats par valstu pieredzi saistībā ar jaunatnes jautājumu integrēšanas pieejām;
- veicinās **labas prakses apmaiņu un organizēs mācīšanos no līdzbiedriem** ieinteresētajām dalībvalstīm. Ar šiem pasākumiem varētu izstrādāt rīkkopas, pamatnostādnes un mācību resursus;
- sadarbosies ar starptautiskām organizācijām, piemēram, **Eiropas Padomi un ESAO**, lai vēl vairāk papildinātu faktu bāzi un pieredzi, kas gūta, integrējot jaunatnes politiku.

Secinājumus var izmantot arī īpašajās jaunatnes jautājumu integrēšanas apaļā galda diskusijās.

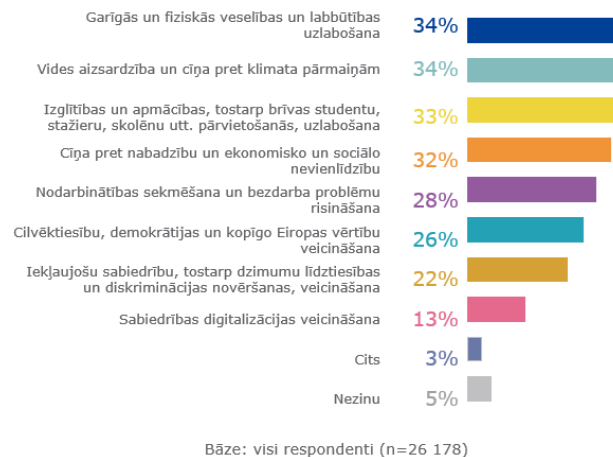
Galvenās darbības

1. Stiprināt ES jaunatnes dialogu.
2. Izveidot jaunatnes jautājumos ieinteresēto personu platformu.
3. Turpināt attīstīt Eiropas Jaunatnes portālu kā ES iespēju vienotu kontaktpunktu.
4. Izpētīt iespēju nākamajā programmā “Erasmus+” piešķirt mikrodotācijas.
5. 2024. gada Eiropas Jaunatnes nedēļa par demokrātisko līdzdalību un *LevelUp!* pasākums jaunatnes aktīvistiem.
6. Atbalstīt jauniešu iesaistīšanos ES ārējā darbībā.
7. Radīt sinerģiju starp jauniešu un bērnu līdzdalības darbībām.
8. Mudināt dalībvalstis izveidot valsts vai reģionālos jaunatnes koordinatorus.
9. Veidot zināšanas un spējas jaunatnes jautājumu integrēšanas jomā, izmantojot mācīšanos no līdzbiedriem, pierādījumu vākšanu, apmācību un resursus.

3.2 JAUNATNES PROBLĒMU RISINĀŠANA VISĀS POLITIKAS JOMĀS

Iepriekš izklāstītās jaunatnes jautājumu integrēšanas darbības, iespējams, attiecas uz visām politikas jomām. Jauniešiem vajadzētu būt iespējai paust savu viedokli visās jomās, kas viņus skar, un viņu vajadzības būtu jāņem vērā visos lēmumos, kas uz viņiem attiecas.

Kādiem galvenajiem tematiem, pēc jauniešu domām, būtu jāpievērš uzmanība Eiropas Jaunatnes gadā?³³

Avots: Eiropas Komisijas zibensaptauja 502 - "Jaunatne un demokrātija Eiropas Jaunatnes gadā", 2022. gada maijs.

Tāpēc, veicot turpmākus pasākumus saistībā ar Gadu un atspoguļojot jauniešu galvenās bažas, Komisija īsteno darbtības šādās piecās galvenajās politikas jomās, kas attiecas uz jauniešiem: **veselība un labbūtība, vide un klimats, izglītība un apmācība, starptautiskā sadarbība un Eiropas vērtības, nodarbinātība un iekļaušana.**

3.2.1 VESELĪBA UN LABBŪTĪBA

Covid-19 pandēmija atstāja nopietnas sekas uz garīgo veselību, jo īpaši jauniešu vidū. Turklāt jaunieši saskaras ar daudzām problēmām, ko rada digitālie rīki, tostarp sociālie mediji, un tas arvien palielina spiedienu uz daudzu jauniešu garīgo veselību. Covid-19 pandēmijas laikā pieauga vientulība un samazinājās sociālā mijiedarbība, tika zaudētās iespējas, parādījās nenoteiktība par nākotni, un bailes un zaudējums izraisīja trauksmi, kā rezultātā radās spriedze.^{34 35 36}

Garīgās un fiziskās veselības un labbūtības uzlabošana ir visstraujāk augošā jauniešu prioritāte ES³⁷. Komisijas 2023. gada jūnija paziņojums par **visaptverošu pieeju garīgajai veselībai**³⁸ bija pirmais nozīmīgais solis nolūkā nodrošināt jaunu starpnozaru pieeju garīgajai veselībai. Gatavojot pieeju, tika vākti konkrēti ieguldījumi par jauniešu garīgo veselību. Paziņojumā par garīgo veselību ir noteiktas

³³ Respondenti varēja izvēlēties ne vairāk kā trīs atbildes.

³⁴ Komisijas ziņojums par ES jaunatnes stratēģijas 2019.–2021. gadam īstenošanu (COM/2021/636 final).

³⁵ Saskaņā ar 2021. gada UNICEF ziņojumu pašnāvības bija otrais galvenais nāves cēlonis jauniešu vidū (15–19 gadu vecumā) pēc ceļu satiksmes negadījumiem, un bērnu un jauniešu garīgās veselības zaudējumu vērtība Eiropas Savienībā tika lēsta 50 miljardi EUR gadā.

³⁶ Saskaņā ar 2022. gada ziņojumu "Pārskats par veselību" katrs otrais Eiropas jauniešs ziņoja par neapmierinātām garīgās veselības vajadzībām, un jauniešu depresija ir vairāk nekā divkārtšojusies.

³⁷ Eiropas Komisijas zibensaptauja 502 - "Jaunatne un demokrātija Eiropas Jaunatnes gadā", 2022. gada maijs.

³⁸ Komisijas paziņojums par visaptverošu pieeju garīgajai veselībai (COM(2023) 298 final).

20 pamatiniciatīvas un paredzēts 1,23 miljardu EUR liels finansiālais atbalsts no vairākiem ES finansēšanas instrumentiem. Komisija:

- palīdzēs dalībvalstīm īstenot **Padomes 2022. gada novembra ieteikumu “Ceļi uz panākumiem skolā”**³⁹, kurā uzsvērts, ka bērnu un jauniešu emocionālā labbūtība ir būtisks faktors, kas uzlabo viņu izredzes gūt panākumus izglītībā un dzīvē kopumā;
- sagatavos **pamatnostādnes par labbūtību skolās**, kuras Komisijas ekspertu grupa atbalstošas mācību vides jautājumos publicēs 2024. gadā;
- kā vienu no 2024. gada prioritātēm⁴⁰ un kā izziņots ES stratēģijā par bērna tiesībām⁴¹, iepazīstinās ar **Komisijas Ieteikumu par bērnu aizsardzības integrētu sistēmu izstrādi un stiprināšanu** dalībvalstīs.

Tas būs vērsts uz bērnu vajadzībām un nodrošinās esošo ES rīku (tiesību aktu, politikas pasākumu un finansējuma) labāku izmantošanu;

- īstenos pamatiniciatīvas saskaņā ar jauno **Komisijas paziņojumu par garīgo veselību**, piemēram, atbalstīs bērnu un jauniešu garīgās veselības tīkla izveidi 2024. gadā, lai apmainītos ar informāciju, sniegtu savstarpēju atbalstu un informētu jauniešus ar jaunatnes vēstnieku starpniecību, un izstrādās **profilakses rīkkopu**, pievēršoties saiknei starp garīgo un fizisko veselību un galvenajiem veselību noteicošajiem faktoriem;
- īstenojot pasākumu **“Veselīgs ekrānlaiks, veselīga jaunatne”**, labāk aizsargās jauniešus digitālajā jomā gan tiešsaistē, gan sociālajos medijos;
- palīdzēs dalībvalstīm **uzraudzīt digitālās pārveides ietekmi uz bērnu labbūtību**, izmantojot portālu “Bērniem labāks internets”;
- atbalstīs dalībvalstis jauniešu **labbūtības un garīgās veselības uzlabošanā saskaņā ar tehniskā atbalsta instrumenta 2024. gada** pamatiniciatīvu par garīgo veselību: veicinās labbūtību un garīgo veselību⁴² un turpinās sniegt atbalstu saskaņā ar “Jaunatne vispirms!” pamatiniciatīvu nolūkā stiprināt neaizsargātu bērnu un jauniešu garīgo veselību un aprūpi;
- **nodrošinās drošāku un veselīgāku digitālo telpu jauniešiem**, īstenojot Digitālo pakalpojumu aktu, nosakot, ka nepilngadīgajiem pieejamajām tiešsaistes platformām jānodrošina augsts privātuma, drošuma un drošības līmenis;
- iesniegs **Profilakses paketi** saskaņā ar Eiropas Vēža uzveikšanas plānu, tostarp:
 - projektu **Padomes ieteikumam par vakcīnnovēršamiem vēža veidiem**, ar ko veicina vakcināciju pret cilvēka papilomas vīrusiem meitenēm un zēniem pusaudžu vecumā un agrāk, un

³⁹ Padomes Ieteikums (2022. gada 28. novembris) “Ceļi uz panākumiem skolā” un ar ko aizstāj Padomes 2011. gada 28. jūnija Ieteikumu par politiku, lai mazinātu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu.

⁴⁰ Kā daļa no Komisijas 2024. gada darba programmas.

⁴¹ Komisijas paziņojums “ES stratēģija par bērna tiesībām” (COM(2021) 142 final).

⁴² 2024. gada tehniskā atbalsta instrumenta (TAI) pamatiniciatīva - garīgā veselība: Labbūtības un garīgās veselības veicināšana (europa.eu).

atjauninātu **Padomes 2009. gada ieteikumu par vidi bez tabakas dūmiem**, aizsargājot cilvēkus no pasīvās smēķēšanas un eksponētības aerosoliem un palīdzot izaudzināt no tabakas brīvu paaudzi;

- **atbalstīs jauniešus tālākajos reģionos**, lai uzlabotu viņu reģioniem pielāgotu dzīves kvalitāti, izmantojot dotāciju shēmu *Youth4Outermost Regions*⁴³ 1 miljona EUR apmērā.

3.2.2 VIDE UN KLIMATS

ES zaļā kursa panākumi ir atkarīgi no aktīvas iedzīvotāju līdzdalības. Eiropas Jaunatnes gads radīja iespējas iesaistīties un palīdzēt zaļās pārkārtošanās procesā. Jauniešiem vajadzētu būt atbilstīgām prasmēm un zināšanām, lai risinātu vides un klimata pārmaiņu problēmas, izmantojot radošus un inovatīvus risinājumus. Lai turpinātu šos centienus, Komisija:

- atbalstīs **jaunu ES Klimata pakta sūtņu** kopienu, lai veicinātu jauniešu rīcību klimata jomā uz vietas un atbalstītu viņu vietējās darbības;
- atbalstīs jauniešu ieguldījumu Savienības noturības pret katastrofām mērķu sasniegšanā, kas ir būtisks rīks noturības stiprināšanai pret turpmākām katastrofām;
- palielinās **jauniešu brīvprātīgā darba iespējas** zaļās pārkārtošanās jomā, **papildinot 2024. gada Eiropas Solidaritātes korpusa uzaicinājumu** pamatprogrammā “**Apvārsnis Eiropa**”;
- sekmēs **zaļo pilsētu un reģionu tīklus** (piemēram, Zaļo pilsētu vienošanās iniciatīvu), lai vietējos zaļos projektos iesaistītu jaunos stažierus un brīvprātīgos;
- vēl vairāk popularizēs jauniešu vadītus klimata projektus **EUTeens4Green projektā** saskaņā ar Taisnīgas pārkārtošanās fondu;
- atbalstīs dalībvalstis, tām īstenojot **Padomes Ieteikumu par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai**⁴⁴;
- popularizēs jauno **Jaunatnes mācību laboratoriju** kā daļu no **Klimatizglītības koalīcijas**;
- uzrunās jauniešus nākamajā **klimata un demokrātijas kampaņā**, ko Komisija rīkos pirms 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām;
- veicinās Rietumbalkānu jauniešu iesaistīšanos zaļās pārkārtošanās procesā, izmantojot īpašu **Rietumbalkānu jaunatnes laboratoriju**;
- paplašinās Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta un zināšanu un inovāciju kopienu **darbības “Girls Go Circular”** tvērumu, lai uzlabotu meiteņu digitālās un uzņēmējdarbības prasmes aprites ekonomikas jomā;
- uzsvērs nepieciešamību atbalstīt paaudžu maiņu lauksaimniecībā, jo jaunieši ir jaunu ideju un enerģijas avots ar inovatīvām iniciatīvām un ir apņēmušies īstenot ilgtspējīgu praksi un pāreju.

⁴³ Atkārtoti pausts uzaicinājums — Jaunatne tālākajiem reģioniem: 1 miljons EUR jauniešu atbalstam tālākajos reģionos (europa.eu).

⁴⁴ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai.

3.2.3 IZGLĪTĪBA UN APMĀCĪBA

Izglītība un apmācība bija svarīgs temats Eiropas Jaunatnes gadā, kas sakrita ar programmas “Erasmus+” 35. gadadienas svinībām un mācību atsākšanu ārzemēs pēc pandēmijas. Nepieciešamība to turpināt sekmēt tika izgaismota **Padomes Ieteikumā par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti**⁴⁵ un nesenajā **Padomes Ieteikumā “Eiropa kustībā”**⁴⁶, kā arī 2022. gada konferences par Eiropas nākotni ieteikumos⁴⁷. Komisija:

- turpinās darbu pie **kopīga Eiropas akadēmiskā grāda** izveides 2024. gadā saskaņā ar Eiropas universitāšu stratēģiju, palīdzot veidot spēcīgāku piederības sajūtu Eiropai starp augstākās izglītības studentiem un akadēmisko personālu, kas iesaistīti transnacionālās akadēmiskajās programmās. Kopīgā Eiropas akadēmiskā grāda marķējums būtu papildu sertifikāts, kas balstīts uz Eiropas kopīgajiem kritērijiem un kas apliecina to studentu kvalifikāciju, kuri absolvē kopīgās programmas;
- veicinās izteiktāku jauniešu lomu **Digitālās izglītības centrā, Digitālās izglītības rīcības plāna** 2024. gada pārskatīšanā un citās iniciatīvās, kas saistītas ar to, lai digitālā izglītība Eiropā kļūtu kvalitatīva, iekļaujoša un pieejama visiem, tostarp lauku un attālās teritorijās;
- konsolidēs **Žana Monē vārdā nosaukto darbību skolu vajadzībām** programmas “Erasmus+” ietvaros, lai vēl vairāk veicinātu mācīšanos par ES integrāciju un vērtībām jau no agrīna vecuma;
- mudinās dalībvalstis palielināt izglītības, apmācības, sporta, brīvprātīgā darba un nodarbinātības iespējas **jauniešiem lauku un attālos apvidos**, kā paredzēts ES Lauku rīcības plānā⁴⁸;
- 2024. gadā turpinās ES iniciatīvu **TalentON** talantīgiem jaunajiem pētniekiem un iniciatīvu **“ES jauno zinātnieku konkurss”**, kas ir daļa no iniciatīvas “Katovice – Eiropas Zinātnes pilsēta 2024. gadā”;
- risinās jautājumu par **meiteņu un sieviešu nepietiekamo pārstāvību STEM** izglītībā un apmācībā, tostarp izmantojot **STEAM**⁴⁹ pieeju, saskaņā ar Digitālās izglītības rīcības plānu un Eiropas universitāšu stratēģiju;
- atbalstīs dalībvalstis tādu reformu izstrādē un īstenošanā, kuras vērstas uz jauniešu prasmju attīstību saskaņā ar **tehniskā atbalsta instrumenta** 2024. gada pamatiniciatīvu prasmju jomā - darba tirgum labāk pielāgotu prasmju pilnveides sistēmu veicināšana⁵⁰. Atbalsts tiks pievērsts pastāvīgai prasmju neatbilstībai, darbaspēka trūkumam un darbaspēka prasmju pilnveidei zaļās un digitālās pārkārtošanās vajadzībām, kā arī izglītības sistēmu pielāgošanai;
- veicinās **Rietumbalkānu universitāšu** dalību iniciatīvā “Eiropas universitātes”;

⁴⁵ Padomes Ieteikums (2022. gada 5. aprīlis) par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā.

⁴⁶ “Eiropa kustībā” — priekšlikums par mācību mobilitātes nākotni | Eiropas izglītības telpa (europa.eu).

⁴⁷ Konference par Eiropas nākotni (europa.eu).

⁴⁸ Komisijas paziņojums “Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem: kāds ceļš ejams, lai līdz 2040. gadam lauku apvidi kļūtu spēcīgāki, savienoti, izturētspējīgi un pārtikuši” (COM(2021)345 final).

⁴⁹ STEAM pieeja attiecas uz mākslas, sociālo zinātņu un humanitāro zinātņu iekļaušanu STEM izglītībā kā starpdisciplināru, iekļaujošu un uz nākotni vērstu pieeju mācībām, lai STEM studijas un karjeru padarītu pievilcīgāku daudzveidīgai izglītojamo grupai.

⁵⁰ Tehniskā atbalsta instrumenta 2024. gada pamatiniciatīva — “Pamatiniciatīva prasmju jomā: tādu prasmju pilnveides sistēmu veicināšana, kas ir labāk pielāgotas darba tirgum” (europa.eu).

- veicinās kopīgā ES/ESAO un *INFE finanšu kompetences satvara bērniem un jauniešiem ES*⁵¹ ieviešanu dalībvalstīs un ieinteresēto personu vidū.

3.2.4 STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA UN EIROPAS VĒRTĪBAS

Kā galveno Eiropas Jaunatnes gada globālās dimensijas rezultātu ES atzīmēja savu pirmo Jaunatnes rīcības plānu ES ārējās darbības jomā⁵², kas izstrādāts kopā ar jaunatnes organizācijām un jauniešiem. Rīcības plāna mērķis ir, izmantojot īpašas iniciatīvas, iesaistīt jauniešus no ES un partnervalstīm no visiem reģioniem, veicināt iespējas un veidot saiknes, dodot viņiem iespēju paust savu viedokli un piedalīties kā partneriem ES ārējā darbībā. Komisija:

- palielinās ES sadarbību ar jauniešiem visā pasaulē, īstenojot un stiprinot tādas iniciatīvas kā **ES Jauniešu uzklausišanas padomes** starptautiskajām partnerībām un palielinot ES delegāciju jaunatnes konsultatīvo struktūru izveidi;
- atbalstīs jauniešu ieguldījumu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā, izmantojot būtiskus rīkus, resursus un prasmes, tostarp izmantojot tādas iniciatīvas kā Jauniešu iespēju veicināšanas fonds⁵³ un Āfrikas un Eiropas Jaunatnes akadēmija;
- izveidos platformu regulāram dialogam un konsultācijām ar jaunatnes organizācijām visā pasaulē, izmantojot **ES ārējās darbības Jaunatnes dialoga platformu**⁵⁴, un nodrošinās jauniešu iekļaušanu dažādos apspriešanās procesos, tostarp saistībā ar stratēģijas “Global Gateway”⁵⁵ ieviešanu;
- nodrošinās iespējas un atbalsta spējas aktīvai jauniešu līdzdalībai miera veidošanas, drošības nozares reformas un starpniecības procesos, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā jauniešu īpašās vajadzības un prioritātes un tiek atzīta un atbalstīta viņu loma reformu procesā saskaņā ar ES apņemšanos īstenot ANO Miera un drošības programmu;
- 2024. gada uzaicinājumā (izmantojot līdzekļus no *NDICI — Global Europe*) atvērs **“Erasmus+” jaunatnes un sporta spēju veidošanas darbības** Ukrainas un citu Austrumu partnerības reģiona valstu jaunatnes un sporta organizāciju līdzdalībai, lai veidotu to spējas. Šīs darbības jau ir pieejamas visiem Rietumbalkānu partneriem. Izpētīs programmas “Erasmus+” potenciālu citos reģionos, jo īpaši virtuālās apmaiņas un jaunatnes spēju veidošanas jomā;
- turpinās atbalstīt nesen izveidoto **Eiropas lietu studentu sabiedrību tīklu visās Apvienotās Karalistes universitātēs**. ES delegācijā Apvienotajā Karalistē tiks izveidota jaunatnes padomdevēja struktūra, kas būs daļa no Jaunatnes rīcības plāna ES ārējās darbības jomā.

⁵¹ Eiropas Savienība/ESAO (2023). Finanšu kompetences satvars bērniem un jauniešiem Eiropas Savienībā.

⁵² Joint Communication to the European Parliament and the Council Youth Action Plan (YAP) in EU external action 2022 – 2027 Promoting meaningful youth participation and empowerment in EU external action for sustainable development, equality and peace, JOIN(2022) 53 final.

⁵³ Jauniešu iespēju veicināšanas fonds sāka darboties 2022. gada 4. oktobrī un tiks īstenots partnerībā ar pasaules lielākajām jaunatnes organizācijām, izmantojot Globālo jaunatnes mobilizāciju.

⁵⁴ 2023. gada 6. oktobrī tika izsludināts uzaicinājums paust interesi par dalību ES ārējās darbības Jaunatnes dialoga platformā.

⁵⁵ 2023. gada 24. oktobrī tika izveidota “Global Gateway” pilsoniskās sabiedrības un vietējo iestāžu dialoga platforma, un tajā ir iekļautas jaunatnes organizācijas.

- gatavojoties ANO Nākotnes samitam, turpinās strādāt kopā ar EĀDD un ES dalībvalstīm, lai panāktu vērienīgu un uz rīcību vērstu “Nākotnes paktu”, tostarp tā nodaļu, kas īpaši veltīta jaunatnei un nākamajām paaudzēm, un nodrošinās turpmākos pasākumus.

3.2.5 NODARBINĀTĪBA UN IEKĻAUTĪBA

ES palīdz dalībvalstīm samazināt jauniešu bezdarbu un neaktivitātes līmeni, tostarp koncentrējoties uz jauniešiem neaizsargātā situācijā, piemēram, jauniešiem ar invaliditāti, un netieši ieguldot visu ES reģionu ekonomiskajā attīstībā. Jauniešiem ir būtiska sociālo, ekonomisko un teritoriālo atšķirību novēršana, jo tā uzlabo vienlīdzīgu piekļuvi nodarbinātībai, izglītībai, sociālās iekļaušanas pakalpojumiem un iespējām. Mērķis ir palīdzēt jauniešiem piekļūt iespējām neatkarīgi no viņu sociālekonomiskās izcelsmes vai dzīvesvietas un veicināt digitālo un zaļo pārkārtošanos un iekļaujošu izaugsmi. Pastiprinātā Garantija jauniešiem arī turpmāk būs būtisks rīks, kas palīdzēs jauniešiem iekļūt darba tirgū. *NextGenerationEU* ietvaros Atveseļošanas un noturības mehānisms veicina investīcijas un reformas dalībvalstīs, galveno uzmanību pievēršot zaļās un digitālās pārkārtošanās procesam un citām bērnu un jauniešu politikas jomām, piemēram, izglītībai un prasmēm.

Svarīgs atspēriena punkts jauniešu pārejai uz darba tirgu ir stažēšanās. Ņemot vērā izteiktos stažēšanās ieguvumus, jaunieši ir lūguši labākus nosacījumus apmācībai ES un iesnieguši lūgumrakstu nolūkā aizliegt neapmaksātu stažēšanos kā Eiropas Jaunatnes gada mantojumu⁵⁶. Eiropas Parlaments 2023. gada 14. jūnija rezolūcijā ar ieteikumiem Komisijai par kvalitatīvu stažēšanos aicināja Komisiju nodrošināt stažēšanās kvalitātes standartu minimumu, tostarp atalgojumu⁵⁷. Tālab Komisija:

- 2024. gadā **atjauninās stažēšanās kvalitātes sistēmu**, pievēršoties problēmām, arī atalgojuma taisnīgumam un sociālās aizsardzības piekļūstamībai. Jo īpaši Komisija plāno veikt turpmākus pasākumus saistībā ar Parlamenta rezolūciju, iesniedzot tiesību akta priekšlikumu, pilnībā ievērojot proporcionalitātes, subsidiaritātes un labāka likumdošanas procesa principus;
- turpinās īstenot **iniciatīvu ALMA** (“tiecies, mācies, apgūsti, sasniedz”), lai palīdzētu nelabvēlīgā situācijā esošiem 18–29 gadus veciem jauniešiem integrēties citvalstu sabiedrībā un darba tirgū. Paredzams, ka pēc ES līmeņa uzaicinājuma iesniegt projektu priekšlikumus *ALMA* ietvaros, 29 projektos visā ES⁵⁸ piedalīsies vairāk nekā 800 jauniešu, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu;
- **sadarbosies ar grupām, kurām joprojām ir augsts neizmantotais uzņēmējdarbības potenciāls**, tostarp ar jauniešiem, izmantojot izpratnes veidošanas, darbaudzināšanas un instruēšanas kampaņas⁵⁹;

⁵⁶ *No more unpaid internships! Eiropas Jaunatnes forums.*

⁵⁷ *Rezolūcijā* Komisija tiek aicināta iesniegt priekšlikumu direktīvai par stažēšanos atvērtā darba tirgū, stažēšanos aktīvas darba tirgus politikas (ADTP) kontekstā un stažēšanos, kas ir obligāta profesionālās apmācības daļa.

⁵⁸ Līdz šim 15 dalībvalstis ir apņēmušās iekļaut *ALMA* savās valsts vai reģionālajās ESF+ programmās (2021.–2027. gadam).

⁵⁹ *MVU paredzētu atvieglojumu paketes 17. darbība.*

- turpinās atbalstīt ES dalībvalstis un reģionus **2021.–2027. gada kohēzijas politikas programmu**⁶⁰, tostarp Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalsta, īstenošanā tādās jomās kā nodarbinātība, izglītība un apmācība, sociālā iekļaušana, sociālā un veselības aprūpe, ilgtspējīgs tūrisms un kultūra, no kuras jaunieši kā noteiktas mērķgrupas gūs labumu atbilstoši apzinātajām vajadzībām mērķa teritorijās;
- ar **Talantu kultivēšanas mehānismu** atbalstīs ES reģionus, kurus skārušas demogrāfiskas problēmas, tostarp pēc jauniešu izbraukšanas. Mehānisms palīdz ES reģioniem apmācīt, noturēt un piesaistīt cilvēkus, prasmes un kompetences, kas vajadzīgas, lai risinātu demogrāfiskās pārejas ietekmi;
- turpinās atbalstīt **Rietumbalkānu valstu valdības Garantijas jauniešiem īstenošanā**, atspoguļojot ES modeli, un veicinās līdzīgas pieejas kaimiņvalstīs, lai risinātu grūtības, ar kurām saskaras jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*);
- turpinās atbalstīt ES dalībvalstis **Eiropas Garantijas bērniem** īstenošanā ar mērķi novērst un apkarot diskrimināciju un sociālo atstumtību;
- kā vienu no Personu ar invaliditāti tiesību stratēģijas⁶¹ iniciatīvām Komisija kopā ar ieinteresētajām personām izstrādās Personu ar invaliditāti nodarbinātības paketi, norādījumu un prakses kopumu, kura mērķis ir atvieglot personu ar invaliditāti nodarbinātību. Cita starpā norādījumos galvenā uzmanība pievērsta profesionālajai orientācijai un darbā pieņemšanas praksei, kas attiecas uz jauniešiem ar invaliditāti;
- veicinās pārticīgu, spēcīgāku, savienotu un noturīgu lauku apvidu attīstību, kas atbalstīs jauniešu nodarbinātību saskaņā ar Ilgtermiņa redzējumu par lauku apvidiem.

4 MŪSU APŅĒMŠANĀS SAGLABĀŠANA ATTIECĪBĀ UZ EIROPAS JAUNIEŠIEM

ES iestādes un dalībvalstis Eiropas Jaunatnes gada laikā pastiprināja savu pašreizējo apņemšanos attiecībā uz jauniešiem saskaņā ar ES jaunatnes stratēģijas 2019.–2027. gadam mērķiem veicināt jauniešu līdzdalību un integrēt jaunatnes perspektīvu politikas veidošanā. Ir ļoti svarīgi to uzturēt un pilnveidot. Lai nodrošinātu, ka nākamā eiropiešu paaudze spēs risināt strauji mainīgās pasaules problēmas un ar pārliecību stāties pretim nākotnei, svarīga nozīme ir atbalstam bērniem un jauniešiem.

Kā izklāstīts šajā paziņojumā, Eiropas Komisija turpinās atbalstīt jauniešus ar konkrētiem turpmākiem pasākumiem. Galvenā nozīme šajā pieejā ir sadarbības garam, ko ietver Eiropas Jaunatnes gad. Tas nostiprināja kopīgu izpratni par to, ka projekti, kas vērsti uz jaunatni, ir efektīvāki un lietderīgāki, ja tos izstrādā un īsteno sadarbībā ar jauniešiem un jaunatnes jautājumos ieinteresētajām personām. Ja ES iestādes, valstu, reģionālās un vietējās iestādes ir atvērtas un nodevušās sadarbībai un pastāvīgam dialogam, rezultāti tikai pieaug.

⁶⁰ Kohēzijas politika — ES galvenā ieguldījumu politika.

⁶¹ Komisijas paziņojums “Savienība, kurā valda līdztiesība: Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam” (COM(2021) 101 final).

Īpaši svarīgs šis dialogs un sadarbība būs centienos iesaistīt jauniešus 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Taču jauniešu līdzdalība nesākas un nebeidzas tikai ar balsošanu. Tā izaug no pirmā nelielā soļa — vai tas būtu brīvprātīgais darbs kopienas teātra projektā, vai dalība pludmales attīrīšanas valsts kampaņā. Citi jauniešu līdzdalības veidi ir kandidēšana studentu padomē, lūgumraksta iesniegšana vai dalība apspriešanā ES jaunatnes dialogā, pievienošanās starptautiskai jaunatnes NVO, Eiropas Jaunatnes dienu vai Eiropas Jaunatnes nedēļas apmeklēšana vai dalība projektā, ko īsteno saskaņā ar ES jaunatnes programmām. Tā visa ir aktīva jauniešu līdzdalība.

Jauniešiem sniegtās iespējas veido viņus kā pilsoņus un ietekmē viņu izdarītās izvēles un dzīves ceļus. Galu galā tas var noteikt Eiropas turpmāko virzību. Tāpēc Eiropas Savienība piešķirs jauniešiem lielāku lomu ES politikas formulēšanā un izstrādē.

2022. gads bija jaunatnes gads, arī nākotne pieder jaunatnei.